

ת"פ 1470/03/20 - מדינת ישראל נגד אליעזר ברלנד

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 1470-03-20 מדינת ישראל נ' ברלנד(עציר)
תיק חיצוני:

בפני	כבוד השופטת עינת אבמן-מולר
המאשימה	מדינת ישראל
נגד	
הנאשם	אליעזר ברלנד (עציר)

החלטה

1. כנגד הנאשם הוגש כתב אישום הכולל שני אישומים. באישום הראשון מיוחסות לנאשם 16 פרשיות מרמה, ניסיון מרמה, עושק וניסיון עושק (להלן: "**עבירות המרמה**"); ובאישום השני מיוחסת לנאשם עבירה של ניסיון לשידול לגרימת חבלה חמורה.
2. החלטה זו ניתנת, בהמשך לדיון שנערך היום, בשלוש בקשות שהוגשו מטעם הנאשם: בקשה לביטול כתב האישום מטעמים של הגנה מן הצדק; בקשה להמצאת מסמכים לפי סעיף 108 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (להלן: "**סד"פ**"); ובקשה שהוכתרה כ"התנגדות לתיקון כתב האישום".
3. בבקשתו לביטול כתב האישום מטעמים של הגנה מן הצדק טען הנאשם, כי הגשת כתב האישום בגין עבירות המרמה, במנותק מהמשך חקירת עבירות מס והלבנת הון, נבעה משיקולים זרים: רצון המאשימה למנוע את שחרורו הצפוי של הנאשם ממעצר ולהותירו מאחורי סורג ובריח. על מנת לבסס את טענתו בדבר התנהלות פסולה מצד המאשימה, הגיש הנאשם בקשה נוספת, מכוח סעיף 108 לחסד"פ, בגדרה ביקש להעביר לעיונו פירוט של כלל המקרים בחמש השנים האחרונות בהם הוגשו כתבי אישום נפרדים בגין אותה מסכת עובדתית, שנחקרה על ידי אותה יחידה חוקרת (או צח"מ) ולוותה על ידי אותה פרקליטות, כאשר ההפרדה היא בין העבירות "הקלאסיות" לבין עבירות המס.
4. לאחר ששמעתי את טענות הצדדים בהרחבה, אני סבורה שדין הבקשה להידחות.
5. כידוע, ביטולו של הליך פלילי מטעמי הגנה מן הצדק מהווה מהלך קיצוני שבית-המשפט אינו נזקק לו אלא במקרים חריגים ביותר, ולשם כך נקבע בפסיקה מבחן בעל שלושה שלבים, אשר במסגרתו יש לבחון את עוצמת הפגמים שנפלו בהליך נגד הנאשם; את השאלה האם קיומו של ההליך פוגע באופן חריף בתחושת הצדק וההגינות;

וכן את האפשרות לרפא את הפגמים באמצעי מתון יותר מאשר ביטולו של כתב האישום (ע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' בורוביץ (31.3.2005)).

6. במקרה זה לא עלה בידי הנאשם לצלוח את המשוכה הראשונה, שכן לא נמצא כי נפל בהליך פגם, וודאי שלא פגם הפוגע באופן חריף בתחושת הצדק וההגינות. אין בידי לקבל את הטענה כי כתב האישום שבנדון הוגש משיקולים זרים. החלטות בעניין ניהול חקירה, תעדוף נושאי החקירה והגשת כתב אישום נתונות לשיקול דעתה של התביעה. אין לבוא בטרוניה אל התביעה כאשר בנסיבות בהן נסתיימה החקירה בעבירות המרמה מצאה לנכון להגיש כתב אישום כנגד הנאשם בגין עבירות אלה, ולא להמתין לסיום החקירה בעניין עבירות מס והלבנת הון. המאשימה אינה מחוייבת להימנע מהגשת כתב אישום בגין עבירות שהחקירה בעניינן הסתיימה, ואין לנאשם זכות קנויה כי כך יעשה. זאת ועוד, גם אם שיקול הנוגע להמשך מעצרו של הנאשם היה חלק ממערך השיקולים של המאשימה, אין בכך בהכרח שיקול זר המצדיק ביטול כתב האישום. שיקולים הנוגעים למסוכנות הנאשם ובטחון הציבור אינם פסולים ויש לתת להם את המשקל המתאים על פי נסיבותיו של כל מקרה. משלא שוכנעתי במקרה זה בדבר קיומם של שיקולים זרים ולא מצאתי כי המאשימה, בהתנהלותה, פגעה בהגנתו של הנאשם או באינטרס לגיטימי שלו, דין הבקשה להידחות.

7. גם בקשת הנאשם לקבלת מסמכים לצורך ביסוס טענתו להתנהלות פסולה מצד התביעה, דינה להידחות. כידוע, לצורך קבלת מידע הנוגע למדיניות האכיפה, על הנאשם להניח תשתית לכאורית ראשונית שיש בה לתמוך בטענתו (בג"ץ 4922/19 נוה נ' מדינת ישראל - פרקליטות מחוז מרכז (פלילי) (9.12.19)). תשתית כזו לא הונחה. טענות הנאשם נטענו באופן כללי ואין בהן אף לא תשתית ראשונית לתמיכה בטענה.

8. בקשה נוספת שהגיש הנאשם הוכתרה בכותרת "התנגדות לתיקון כתב האישום". קדמה לכך בקשת המאשימה לתיקון כתב האישום, בגדרה ביקשה להוסיף, בין היתר, בסעיף קטן ב' באישום הראשון, אחרי "במעשים המתוארים לעיל", את המשפט הבא: **"וכן על פי המפורט בפסקאות 3 ו-4 בחלק הכללי..."**. בתגובה שהגיש הנאשם לבקשה זו, הותיר הוא את ההחלטה בבקשה לשיקול דעתו של בית המשפט, ובהחלטה שניתנה ביום 29.3.20 הותר תיקון כתב האישום בהתאם למבוקש.

לאחר שהוגש כתב האישום המתוקן, הגיש הנאשם, כאמור, "התנגדות לתיקון כתב האישום". לטענת הנאשם, בתיקון שבוצע מבקשת המאשימה להוכיח קיומן של פרשיות נוספות, בנוסף לשש-עשרה הפרשיות המתוארות באישום הראשון, בדרך של הפניה לחלק הכללי, המתייחס בין היתר **"לעשרות רבות של מקרים"** דומים, וזאת מבלי לפרט מהן העובדות שמקימות את העבירות. בכך, כך נטען, יש כדי לפגוע בהגנת הנאשם.

המאשימה טענה, מנגד, כי הבקשה לתיקון כתב האישום כבר הוכרעה, ומכל מקום התיקון שבוצע אינו מוסיף עובדות, עבירות או מעשים שלא היו מיוחסים לנאשם קודם, אלא מטרתו הבהרה כי סעיף ג' המפרט את הוראות החיקוק ומייחס לנאשם עשרות עבירות ניסיון מבוסס על החלק הכללי בכתב האישום. כן נטען כי הפסיקה הכירה באפשרות להרשיע, במקרים של ריבוי אירועים, גם ללא פרטים מדויקים.

9. ראשית יש לומר, כי משניתנה החלטה בבקשה לתיקון כתב האישום אין מקום לשוב ולהידרש לעניין. עם זאת,

וכפי שהובהר היום בדיון, הטענה במהותה היא טענה לפגם בכתב האישום, ובראי זה יש לבחון את הדברים.

10. סעיף 85 לחסד"פ קובע כי כתב האישום יכול, בין היתר, את **"תיאור העובדות המהוות את העבירה, בציון המקום והזמן במידה שאפשר לבררם"**. אכן, יהיו מקרים בהם לא יהיה מנוס מלנסח כתב אישום מבלי לציין באופן מדויק מקומות ומועדים, בפרט כאשר מדובר בריבוי עבירות המבוצעות על פני תקופה ארוכה. עם זאת, במקרה זה ניסוח כתב האישום בסעיף ב' לאישום הראשון, המפנה לסעיפים 3 ו-4 לחלק הכללי, הוא כה כללי, מסורבל ומעורפל, באופן שיש בו גם להקשות על הגנתו של הנאשם. כידוע, הכללת חלק כללי בכתב האישום אינה נדרשת בחוק. החלק הכללי, כאשר הוא מתווסף לכתב האישום, נועד לתת רקע, להבהיר פרטים ועובדות או למנוע חזרות מיותרות לאורך כתב האישום (השוו ע"פ 4378/03 פלוני נ' מדינת ישראל (9.7.03), בפסקה 8 לפסק הדין; כן ראו הנחיית פרקליט המדינה מספר 3.1). החלק הכללי אינו מהווה אישום בפני עצמו (כפי שהבינה אף המאשימה, ולכן ביקשה את תיקון כתב האישום בפרק העובדות על דרך ההפניה לחלק הכללי), וסבורני כי אין זה ראוי להפכו לאישום העומד בפני עצמו על דרך ההפניה בלבד. יתר על כן, ההפניה יוצרת חוסר בהירות. כאמור, המאשימה הפנתה לסעיפים 3 ו-4 לחלק הכללי, אלא שסעיף 3 מתאר דפוס פעולה וכאמור בו מתייחס **"למקרים המתוארים בכתב האישום שלהלן"**, כלומר לאישומים הספציפיים בלבד, בעוד סעיף 4 מתייחס באופן כללי למצגי שווא **"בעשרות רבות של מקרים"**, ללא כל פירוט. נראה, אם כן, כי בחלק הכללי משמשים בערבוביה עובדות המשמשות כרקע בלבד ועובדות שלשית המאשימה מהוות בסיס להרשעה נפרדת בעשרות מקרים מעבר למקרים הספציפיים המפורטים באישום הראשון, דבר היוצר כשלעצמו חוסר בהירות. נוכח כל האמור, אני סבורה שנפל פגם בכתב האישום ובהתאם יש למחוק את התיבה **"וכן על פי המפורט בפסקאות 3 ו-4 בחלק הכללי"**, בסעיף ב' לאישום הראשון.

11. לסיכום, הבקשה לביטול כתב האישום מטעמים של הגנה מן הצדק נדחת, וכך גם הבקשה להמצאת מסמכים מכוח סעיף 108 לחסד"פ. הטענה לפגם בכתב האישום מתקבלת וכתב האישום מתוקן באופן המפורט בסעיף 10 לעיל.

ניתנה היום, כ"ו סיוון תש"פ, 18 יוני 2020, בהעדר הצדדים.

המזכירות תשלח העתק ההחלטה לב"כ הצדדים.